

Terezín

Terezín leží v níže dolního povodí řeky Ohře nedaleko města Litoměřice. Terezín vznikl jako mohutná pevnost na obranu proti pruskému nebezpečí. Základní kámen pevnosti položil císař Josef II. v roce 1780. V průběhu následujících jedenácti let zde vyrostla nejdokonalější pevnost 18. století a na počest Marie Terezie dostala název Theresienstadt. Císařským výnosem z roku 1782 byl Terezín udělen statut svobodného královského města.

Pevnost nikdy nesplnila své původní poslání a obležení se nedočkala. V roce 1888 bylo pevnostní určení města zrušeno. Dokončila se výstavba města, postavila se škola, spořitelna a pošta. Od poloviny 19. století sloužila terezínská pevnost jako vězení pro mnohé revolucionáře. Byli zde např. vězněni účastníci sarajevského atentátu v čele s Gavrilem Principem.

V roce 1940 zřídilo pražské gestapo v Malé pevnosti policejní věznici a na podzim roku 1941 byl Terezín vybrán jako místo vhodné ke zřízení sběrného tábora - židovského ghetta a české civilní obyvatelstvo bylo přinuceno se vystěhovat. Terezín se stal přestupní stanicí na cestě do vyhlazovacích táborů a do konce okupace jím prošlo na 192 tisíc lidí, z nichž zde téměř 38 tisíc zahynulo nebo bylo popraveno. Po 2. světové válce byl Terezín opět využíván československou armádou jako posádkové město a to až do počátku devadesátých let, kdy odtud odešli poslední vojáci.

Pevnost i město jsou významnou památkou tzv. meziorské školy. Mezi architektonicky cenné budovy se řadí velitelství pevností, důstojnický pavilon, Wiesnerův dům, kostel Vzkříšení Páně z roku 1805 a radnice z roku 1841. K nejpodmanivějším prostorám patří terezínská jízdárna s vnitřní dřevěnou obloukovitou vazbou. Převládající panorama města tvoří domy vystavěné v klasicistním slohu, pozdější stavby nesou znaky empíru. Od roku 1992 je Terezín městskou památkovou rezervací.

V roce 2002 město postihla ničivá povodeň, která způsobila rozsáhlé materiální škody, ale na druhé straně nastartovala velkoryse pojatou obnovu města. V současné době je Terezín častým cílem domácích i zahraničních turistů, jejichž největšímu zájmu se zatím těší především expozice Památníku Terezín.

Partnerskými městy jsou polské Debno a německý Strausberg.

Terezín liegt in der Niederung des unteren Flussgebietes der Eger in der Nähe der Stadt Litoměřice. Terezín entstand einst als mächtige Festung zur Abwehr der preußischen Gefahr. Den Grundstein legte Kaiser Joseph II. im Jahr 1780. Im Verlauf der folgenden elf Jahre entstand hier die vollkommendste Festung des 18. Jahrhunderts. Zu Ehren Maria Theresias erhielt die den Namen Theresienstadt. Durch kaiserlichen Erlass erhielt Terezín im Jahr 1782 den Status einer freien Königsstadt.

Die Festung wurde nie belagert. Daher wurde 1888 ihre Nutzungsbestimmung für Zwecke der Verteidigung aufgehoben. Ab Mitte des 19. Jahrhunderts diente die Festung Terezín als Gefängnis für viele Revolutionäre.

1940 richtete die Prager Gestapo in der Kleinen Festung ein Polizeigefängnis ein. Im Herbst 1941 wurde in Terezín ein Sammellager als Durchgangsstation auf dem Weg in die Vernichtungslager errichtet. Die gesamte tschechische Zivilbevölkerung musste die Stadt verlassen. Bis zum Ende der Okkupation durchliefen 192.000 Menschen das Lager. Von ihnen kamen etwa 38.000 Menschen in Theresienstadt um oder wurden hingerichtet. Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde Terezín von der tschechoslowakischen Armee wieder als Garnisonsstadt genutzt. Die letzten Truppenteile zogen von dort erst zu Beginn der 90er Jahre ab.

Festung und Stadt sind bedeutende Baudenkmäler der sogenannten Mezier-Schule. Zu den architektonisch wertvollen Gebäuden zählen das Hauptquartier der Festung, der Offizierspavillon, das Wiesner-Haus, die Kreuzigungskirche aus dem Jahr 1805 und das Rathaus von 1841. Zu den beeindruckendsten Räumlichkeiten gehört die Tereziner Reitschule mit einer hölzernen Bogenverbindung im Innern des Gebäudes. Die Bauwerke der Stadt sind vorwiegend im klassizistischen Stil gehalten; später errichtete Gebäude tragen Merkmale des Empirestils.

Heute ist Terezín ein viel besuchtes Ziel einheimischer und ausländischer Touristen. Größten Interesses erfreut sich die Gedenkstätte Terezín.

Partnerstädte sind das polnische Debno und Strausberg in Deutschland.

Vybrané ukazatele	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Ausgewählte Daten
Obyvatelstvo celkem	2 920	2 919	2 921	2 953	2 942	2 992	Bevölkerung
v tom:							davon:
muži	1 406	1 402	1 403	1 436	1 432	1 466	männlich
ženy	1 514	1 517	1 518	1 517	1 510	1 526	weiblich
Podíl obyvatel ve věku v %							Bevölkerung im Alter in %
0 - 14 let	15,3	15,3	15,7	15,1	15,3	15,4	im Alter 0 - 14
15 - 64 let	68,1	68,2	68,0	68,7	69,2	69,4	im Alter 15 - 64
65 a více let	16,5	16,4	16,3	16,2	15,5	15,1	im Alter 65 +
Index stáří	107,8	106,9	103,9	107,4	101,8	98,1	Altersindex
Celkový přírůstek	19	-1	1	34	-11	50	Gesamtveränderung
na 1 000 obyvatel	6,5	-0,3	0,3	11,5	-3,7	16,7	je 1 000 Einwohner
Hustota obyvatel na 1 km ²	215	215	215	218	217	221	Einwohner je km ²
Uchazeči o zaměstnání	.	196	191	210	242	220	Arbeitslose